

Marianne Rietveld is specialist in hoogbegaafdheid en werkt vanuit haar hart met hoogbegaafde kinderen. In haar praktijk De WijsWijzer werkt zij als coach, trainer, begeleider en onderwijsadviseur voor schoolteams, ouders en vooral: kinderen.

'Een kind weet zelf wat hij nodig heeft. Laat hem het maar vertellen.'

Mijn eerste vraag is een korte: wat is jouw talent?

'Ik denk dat mijn grote empathisch vermogen in combinatie met hooggevoelig zijn mijn zichtbare talent is. Er echt zijn voor mensen en ze het vertrouwen geven dat ze mogen zijn wie ze zijn – daar word ik blij van. Mensen helpen om het goed te hebben met zichzelf en dan ook met hun omgeving, ze zich te laten verbinden met zichzelf. Vanuit mijn authenticiteit, vanuit mijn hart, naar kinderen kunnen en mogen kijken: dat maakt dat het voelbaar is voor de kinderen die ik begeleid.'

Heb je je verbindend talent de laatste tijd ontwikkeld of was het bij jou als kind misschien al aanwezig?

'Ik denk dat het altijd wel aanwezig geweest is. Nu ik er aandacht aan besteed en er in mijn werk zoveel mee bezig ben, ontdek ik dat ik dit talent steeds meer mag inzetten. Aandacht voor de mensen, en later de kinderen in mijn klas, die net een beetje anders waren... ja, die is er altijd wel geweest.'

Je werkt veel met hoogbegaafde kinderen. Waar komt de passie voor deze kinderen vandaan?

'Zo'n 25 jaar geleden ging hoogbegaafdheid een rol spelen in mijn gezin. Je kon er toen nog niet zoveel over lezen, dus dat werd een waanzinnige zoektocht. Ik wilde weten wat mijn kind mij liet zien, waarom ze deed zoals ze deed. Omdat ik me erin ging verdiepen, kon ik mijn opgedane kennis ook inzetten in mijn rol als kleuterjuf toen.'

Hoe deed je dat toen? Want 25 jaar geleden was er nog heel weinig bekend over onderwijs aan hoogbegaafden.

'Alles lezen wat er te lezen viel, documentaires kijken, radio-interviews beluisteren en gewoon mensen bellen en vragen stellen. Ik weet dat ik toen Sylvia Drent een keer gebeld heb, en later Eleonoor van Gerven ook. We hebben het over 25 jaar geleden hè, toen waren zij de pioniers op het gebied van hoogbegaafdheid. Dat mijn kinderen anders waren dan doorsnee was al

snel duidelijk. Iedereen had er een mening over maar niemand kon me werkelijk helpen. Ik werd erop aangekeken dat er al gelezen werd als 3-jarige, dat ze zomaar een discussie konden aangaan met een volwassene met een woordgebruik dat niet leeftijdsadequaat was... Tjonge, ik was me constant aan het verdedigen: dat ze echt zelf was gaan lezen en dat er thuis gewoon lekker geknutseld en gespeeld werd. Gelukkig is dat nu anders. Deze zoektocht maakt wel dat ik er nu ook voor de ouders kan zijn vanuit ervaring en betrokkenheid.

Toen een van de meiden overging naar het Montessori-onderwijs ben ik de Montessori-opleiding gaan doen om haar te kunnen volgen in haar ontwikkeling met al die prachtige materialen. In het begin had ze het er prima naar haar zin. "Ik doe alleen maar leuke spelletjes," zei ze, toen nog niet wetend dat het materiaal haar in haar lerende modus zette.

Het motto van Maria Montessori, "Leer mij het zelf te doen," draag ik nu mee in mijn begeleiding van het kind en van de mensen die om het kind heen staan. Ik noem het "Op weg naar zelfverantwoordelijk leren & leven".'

Wat vond je op dat moment het belangrijkste voor de voorzieningen die je op deze school creëerde?

'Ik vond het neerzetten van een plusklas het belangrijkste, want ondanks dat het Montessorionderwijs was, was die wel nodig. Mijn visie was (en is) dat je in een plusklas eigenlijk geen programma nodig hebt. Je kennis over hoogbegaafdheid moet zo geïnternaliseerd zijn, dat je in kunt spelen op dat wat er op dat moment is en kinderen aanzet tot denken over hun eigen handelen. Het durven delen in een veilige omgeving is voor kinderen belangrijk, want dan gebeurt er iets; herkenning doet veel. Binnen een project in de plusklas leerden de kinderen hun vaardigheden te ontwikkelen die ze nodig hebben om een taak te kunnen doen. Het spelen van gezelschapsspelen was een terugkerende activiteit. Ontdekken hoe je omgaat met winnen en verliezen van een gelijkgestemde is een intens proces.'

Kun je een voorbeeld geven van wat zo'n aanbod doet met kinderen?

'Aan het begin van het jaar stond de vraag centraal: "Wat gaan we dit jaar doen?" Het is bijzonder om te zien wat er gebeurt als je het loslaat en kinderen de verantwoordelijkheid geeft om er wat van te maken, hun eigen doelen te stellen. De kinderen wilden graag een project over pizza's doen. Ik had hier zelf geen beeld bij, maar heb me, na het gezamenlijk uitzetten

van kaders, laten verrassen door de kinderen door hun de regie te geven. Zo wilden ze de "pizzaboer" interviewen. Omdat ze niet precies wisten hoe je zo'n interview voorbereidt en uitvoert, hebben ze iemand van Omroep Gelderland uitgenodigd om hun te leren hoe ze dat moesten doen. Op dit soort momenten zijn kinderen heel inventief en komen hun talenten naar boven. Dát vind ik plusklasonderwijs. Je faciliteert en stimuleert kinderen om hun eigen talent en dat van de ander te ontdekken. De kinderen hebben uiteindelijk prachtige pizza's gemaakt, na gedegen onderzoek, en daar veel informatie in verwerkt. Tijdens de projectpresentatie aan de hele school hebben de kinderen met zelfgemaakte pizza's, verkleed als Italiaan en met Italiaanse muziek op de achtergrond, pizzahapjes uitgedeeld. Er draaide een PowerPoint met foto's, het interview, en vragen werden beantwoord. Dat verbindt de hele school met elkaar! Prachtig! Afgelopen zomer werd ik verrast met een mooie bos bloemen van een leerling die haar gymnasium had afgerond en die bij mij in de plusklas had gezeten. Ze refereerde nog aan dit project en bedankte me voor het vertrouwen toen... Dat is mooi hè!'

Hoe denk je dat er over een jaar of tien gedacht wordt over hoogbegaafdheid?

'Ik zie dat kinderen steeds meer gezien worden, ook om hun talenten. Wat ik soms wat angstig vind, is dat alleen de toptalenten benoemd worden. Dat alleen daar de aandacht naar uitgaat. Als ik de huidige situatie vergelijk met tien jaar geleden, mag hoogbegaafdheid er nu steeds meer zijn en is er aandacht voor. Ik hoop dat het over tien jaar niet meer benoemd hoeft te worden als bijzonder. Dat het gewoon zo is, dat het erbij hoort en de aandacht krijgt die het nodig heeft. Hoe het op scholen zal gaan? Passend onderwijs maakt nog niet dat ieder kind datgene krijgt wat hij nodig heeft. Leerkrachten zijn nog vaak handelingsverlegen. Daar zal nog flink in geïnvesteerd moeten worden. Wat ik vooral hoop is dat een score niet meer bepalend is voor een interventie, maar dat gekeken gaat worden naar het kind achter de score. Ik krijg net weer een mailtje van ouders dat hun kind geen A+ haalt en niet zelfstandig genoeg is. Volgens school behoort hij daarom niet tot de doelgroep en mag hij niet deelnemen aan de "Oké, ik ben HB!"-training of een andere interventie op school. Net dít kind heeft het zo nodig om met ontwikkelingsgelijken te zijn. Vaak wordt toch nog vanuit vooroordelen gekeken naar hoogbegaafdheid. Ik hoop dat dat gaat veranderen.'

Wil je daar zelf aan bijdragen?

'Ja, dat doe ik nu ook al door het geven van teamtrainingen en workshops. Mijn missie is leerkrachten vooral ook te leren kijken naar wie het kind is. Dat ze niet kenmerken van hoogbegaafdheid afvinken, maar leren kijken naar signalen. Ik hoop dat ik daar nog meer een bijdrage aan mag leveren. Aan de bewustwording dat hoogbegaafde kinderen niet de kinderen met de A-plusjes hoeven zijn. Uitleggen waarom deze kinderen soms geen A-plusjes halen en ze leren verder te kijken. Natuurlijk worden de blijde hoogbegaafden die

nodig heeft. Laat hem het maar vertellen. Dat is vertrouwen hebben. Ik help leerkrachten en ouders dat te durven doen.'

Hoe wil jij je zelf in de komende vijf jaar ontwikkelen?

'Ik bezoek conferenties, doe aan intervisie met collega's, en zal me blijven ontwikkelen vanuit m'n nieuwsgierige houding. Ik hoop dat ik dan nog meer kinderen op weg kan helpen zichzelf te leren kennen als wie ze zijn. Vertrouwen krijgen dat het goed is wie je bent.

goed presteren eruit gehaald, en die komen ook allemaal in de extra voorzieningen terecht. Maar juist de leerlingen die hun talenten om de een of andere reden nog niet zichtbaar hebben gemaakt, worden vaak niet gezien. Die moeten eerst maar laten zien dat ze A-plusjes gaan halen, en dat is nou juist wat nu niet lukt.'

Kun je in bredere zin zeggen dat het niet gaat om het signaleren van mogelijke hoogbegaafdheid, maar om kijken en luisteren naar een kind en aansluiten op zijn behoeften?

'Dan kom ik toch weer bij werken vanuit je hart. Het is prachtig als je zo naar kinderen – alle kinderen! – kunt en durft te kijken. Kijk wat een kind je laat zien, en vraag eens hoe het met hem gaat in plaats van alleen een cijfer te zien. Alle kinderen hebben er behoefte aan gezien te worden, dus je bereikt een breder publiek in je klas als je deze attitude inzet. Ga in gesprek! Dat scheelt tijd en energie. En het voorkomt teleurstellingen wanneer iets niet werkt. Een kind weet zelf wat hij

Mijn doel is dat ik een nog bredere groep kinderen – wel rondom hoogbegaafdheid – kan ondersteunen. De "Oké, ik ben HB!"-training is gericht op het zijn van het kind. In de "Wijs als Willie Wortel"-cursus komt juist creatief talent tot uiting.

De belangrijkste boodschap blijft voor mij dat er verder gekeken wordt dan het IQ van een hoogbegaafd kind; dat is mijn missie. Vanuit je hart, met kennis en ervaring over hoogbegaafdheid het kind laten ontdekken wie hij is; zorgen dat hij echt gezien wordt! En dat ik daar een stukje in heb mogen meelopen en een verandering waarneem in de verbinding van een kind met zichzelf en zijn omgeving.

Wat voor trainingen ik ook ga ontwikkelen, authenticiteit zal altijd de kern blijven.' ■

Informatie over de werkwijze en visie van Marianne Rietveld is te vinden op www.dewijswijzer.nl. Je kunt ook in YouTube zoeken naar 'de WijsWijzer'.